

‘เครื่องตรวจกรดไหลย้อน’ (24 hrs Gastric pH monitoring)

ปัจจุบันโรคกรดไหลย้อนเป็นโรคที่เราคุ้นเคยกันมากขึ้น เพราะเป็นโรคที่ใกล้ตัวคนทุกคนมาก ลักษณะอาการที่หลายคนเป็นโรคเฉพาะแต่ด้วยวิวัฒนาการทางการแพทย์ที่ก้าวล้ำทันสมัยทำให้สามารถวินิจฉัยแยกโรค และรักษาโรคกรดไหลย้อนได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากขึ้น ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับโรคกรดไหลย้อนได้มีการลงนำเสนอในคอลัมน์ฉบับวันอาทิตย์ที่ 14 กุมภาพันธ์ 2553 ที่ผ่านมา

ส่วนทางแก้ไขโรคกรดไหลย้อน ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของโรค ถ้าเป็นไม่มากก็ให้ลดปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดโรคกรดไหลย้อน เช่น งดสูบบุหรี่ งดดื่มแอลกอฮอล์ และของมัน ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นทำให้กล้ามเนื้อหูรูดคลายตัว และเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคอาหาร ให้ตรงตามมื้ออาหาร และแต่ละมื้ออย่าทานจนอิ่มมากเกินไป แต่ให้พองอืด เพื่อให้มีอาหารในกระเพาะอย่างสม่ำเสมอ ร่างกายไม่ต้องทำงานหนัก สามารถย่อยอาหารได้หมด ที่สำคัญคืออย่ากินอาหารก่อนนอน 2-3 ชั่วโมง ส่วนคนที่เป็นมากหน่อยก็อาจใช้ยาลดกรด, ยากระตุ้นหูรูดช่วยซึ่งส่วนใหญ่ดูอาการต่าง ๆ จะดีขึ้น แต่ก็มีผู้ป่วยอยู่กลุ่มหนึ่ง ประมาณ 20-30% ของผู้ป่วยที่เป็นโรคกรดไหลย้อนทั้งหมดที่อาการไม่ดีขึ้น ซึ่งในอดีตแพทย์ก็จะทำการเปลี่ยนยาลดกรดไปเรื่อย ๆ และรักษาตามสภาพ แต่ปัจจุบันก็มีเครื่องมือที่สามารถตรวจภาวะกรดไหลย้อนได้อย่างแม่นยำ ซึ่งรุ่นดั้งเดิมจะตรวจได้เฉพาะกรดที่ไหลย้อน แต่ที่กล่าวไว้ก่อนแล้วว่า “ภาวะโรคกรดไหลย้อน” จริง ๆ แล้วเป็นภาวะที่มีของเหลวจากกระเพาะอาหารไหลย้อนขึ้นมาระคายเคืองที่หลอดอาหาร จึงมีได้ทั้ง กรด, ไขมัน และน้ำย่อยกระเพาะอาหาร แต่ส่วนใหญ่เป็นกรด จึงรวมเรียกว่าเป็นโรคกรดไหลย้อน ด้วยสาเหตุนี้ทำให้ผู้ป่วยที่มีค่ากรดไหลย้อนขึ้นมา ไม่ตอบสนองต่อยาลดกรดที่ให้นานาน จึงเป็นหน้าที่แพทย์ที่จะต้องใช้เครื่องมือที่ทันสมัยมากขึ้นที่สามารถแยกแยะภาวะดังกล่าวให้ได้ เพื่อการรักษาที่ตรงจุด และถูกต้องแม่นยำ เครื่องมือที่ใช้ตรวจภาวะกรดไหลย้อนมีชื่อภาษา

เครื่องบันทึกความเป็นกรด-ด่าง
แบบชนิดติด

อังกฤษสั้น ๆ ว่า 24 hrs Gastric pH monitoring

ประโยชน์ในการตรวจด้วยเครื่องตรวจกรดไหลย้อน (24 hrs Gastric pH monitoring) มีดังนี้

1. วินิจฉัยอย่างแม่นยำว่าเป็นโรคกรด หรือ ค่าไหลย้อน
2. สามารถบอกปริมาณเป็นตัวเลขอย่างแม่นยำว่าเป็นกรด หรือ ค่า

[ต่อต้นฉบับ]

ไหลย้อนขึ้นมาที่ครั้งต่อวัน

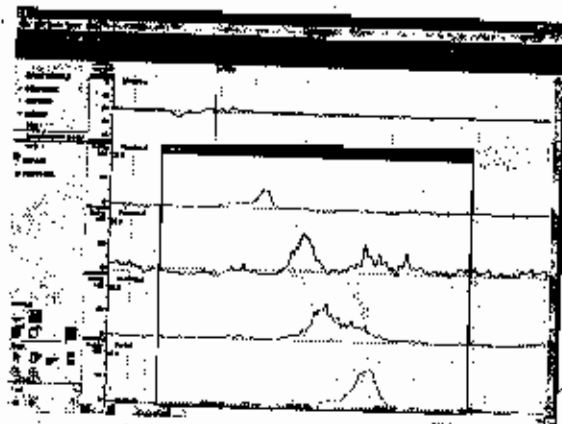
3. จำนวนว่ามีกรดขึ้นมาเกินเกณฑ์ค่าปกติหรือไม่ (โดยปกติ คนทั่วไปก็อาจมีภาวะที่กรดไหลย้อนขึ้นมาได้ อาจแสดงออกโดยการ เรอได้บ้าง แต่ไม่ควรเกิน 7-10 ครั้งต่อวัน และไม่มีผลต่อคุณภาพ ชีวิต, จากงานวิจัยตรวจคนปกติด้วยเครื่องมือพบว่าคนปกติจะมีภาวะ ความเป็นกรด (pH < 4) ไหลย้อนขึ้นมาที่หลอดอาหารไม่เกิน 4.2% ภายใน 24 ชั่วโมง ดังนั้นถ้าตรวจพบว่าเกินเกณฑ์นี้แสดงว่า หลอดอาหารส่วนล่าง (LES: Lower Esophageal Sphincter) บกพร่องอย่างมีนัยสำคัญ กินยาลดกรดต่อไปก็อาจไม่ได้ผล อาจมี ความจำเป็นต้องส่องกล้องเพื่อทำการกระชับหลอดต่อไป)

4. สามารถรู้ตำแหน่ง, ความยาว, และค่าความดันของหลอดหลอด อาหารส่วนล่าง เป็นตัวเลขอย่างแม่นยำ (ทำให้รู้ว่าหลอดบกพร่องจริง และมากน้อยแค่ไหน ซึ่งจะละเอียดกว่าการดูอาการผู้ป่วยอย่างเดียว)

5. สามารถดูการบีบตัวของหลอดอาหารว่ามีอาการบีบตัวที่ผิดปกติ หรือไม่ โดยจะแสดงผลออกมาเป็นกราฟชัดเจน (ซึ่งเป็นอีกสาเหตุที่ทำให้ เกิดกรดไหลย้อน นอกเหนือจากหลอดอาหารส่วนล่างบกพร่อง) ซึ่งไม่สามารถทราบได้จากกล้องส่อง

ข้อบ่งชี้ของผู้ป่วยกรดไหลย้อนที่จำเป็นต้องตรวจด้วยเครื่อง ตรวจกรดไหลย้อน (24 hrs Gastric pH monitoring)

1. ผู้ป่วยโรคกรดไหลย้อน ที่กินยาแล้วอาการไม่ดีขึ้น
2. ผู้ป่วยโรคกรดไหลย้อนที่หยุดยาตรวจไม่ได้ อาการจะกำเริบทันที
3. ผู้ป่วยอายุน้อย ที่ไม่ยากกินยาต่อไประยะเวลานาน
4. ผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บแน่นหน้าอก คล้ายเป็นโรคหัวใจ แต่ตรวจ แล้วว่าไม่เป็นโรคหัวใจ

5. ผู้ป่วยที่มีอาการเสียงแหบเรื้อรัง, เหมือนมีก้อนที่คอ, แสบคอ ที่ได้รับการตรวจแล้วจากแพทย์ หูดจมูก ไม่พบความผิดปกติใด ๆ

5. ผู้ป่วยที่ส่องกล้องแล้วพบว่า ปลายหลอดอาหารมีการอักเสบ ที่รุนแรง

โดยสรุปแล้ว การรักษาโรคใด ๆ ให้หายนั้น ขึ้นตอนสำคัญ อันดับแรกคือ การวินิจฉัยโรค ให้ได้ถูกต้องแม่นยำเสียก่อน ถึงจะรักษา โรคนั้นให้หายขาดได้ การที่แพทย์ มีเครื่องมือที่ทันสมัยนี้ ทำให้สามารถ ช่วยเหลือกลุ่มผู้ป่วยโรคกรดไหลย้อนได้อย่างครบวงจร ต่างจากในอดีตที่ ได้แค่ปรับยาไปเรื่อย ๆ และทำให้การทำนายผลการวินิจฉัยโรคต่าง ๆ ถูกต้องชัดเจน เป็นข้อมูลให้แพทย์ผู้เชี่ยวชาญวางแผนดูแลสุขภาพผู้ ป่วยได้เหมาะสม คุณภาพชีวิตคุณภาพจิตใจของผู้ป่วยโรคกรดไหลย้อนจะดี ขึ้น สุขภาพที่ดีเป็นไปไม่ได้เสมอ

ข้อมูลจาก นายแพทย์หวัทเทพ ประทาสวัฒน์ ศูนย์โรคระบบ ทางเดินอาหารและโรคตับ โรงพยาบาลพญาไท 1.